

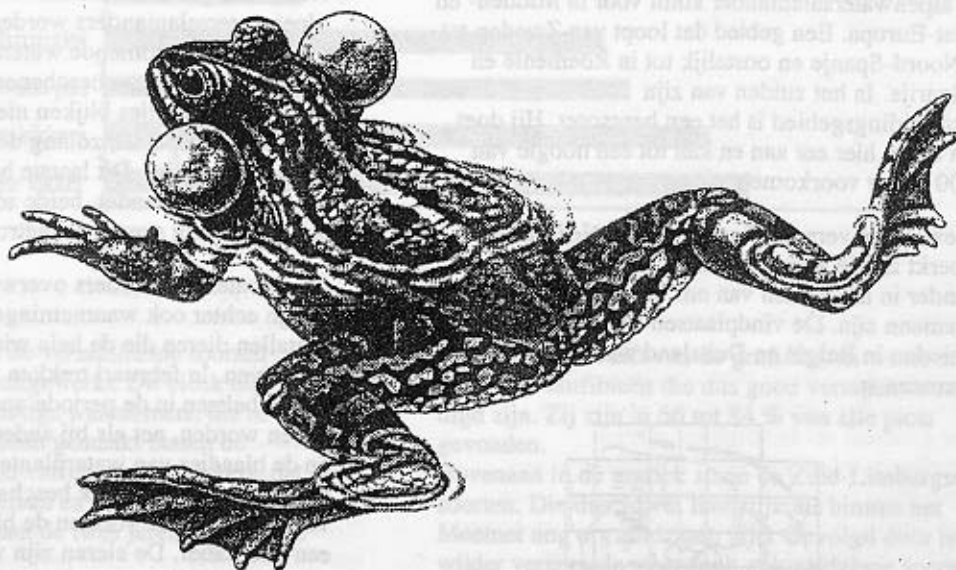
Tot slot

Evenals in 1996 kwamen ook in 1998 buiten Fryslân geen meldingen van blauwe groene kikkers binnen bij de Herpetogeografische Dienst. Daar zijn misschien drie oorzaken voor aan te wijzen. Of de genetische kleurafwijking manifesteert zich het sterkst in de provincie Fryslân; of de Friese bewoner staat nog betrekkelijk dicht bij de natuur en dan vooral de jeugd die toch de meeste meldingen op hun naam hebben staan; of de plaatselijke kranten, samen met het Fries Natuurmuseum, besteden meer aandacht aan dit gebeuren dan elders in ons land. Persoonlijk denk ik dat vooral de nieuwsmelding doorslaggevend is. Er worden natuurlijk wel vaker afwijkingen in de natuur aangetroffen, maar vaak weten mensen niet

waar ze met hun melding naar toe moeten, of ze denken dat het niets bijzonders is. Zo gauw aan zo'n vondst enige ruchtbaarheid wordt gegeven, trekken vaak meer mensen aan de bel.

Literatuur

- Anonymus, 1950. Een blauwe kikvors. *Lacerta* 9: p. 88.
 Anonymus, 1851. Blauwe kikvorsen. *Lacerta* 10: p. 24.
 Hermans, H., 1951. Commentaar op artikel 'Een blauwe kikvors'. *Lacerta* 19: p. 32.
 Hofstra, J., 1993. Waarnemingen reptielen en amfibieën. *Geaflecht* 3: p. 6-8.
 Hofstra, J., 1997. Blauwe exemplaren van de Groene kikker *Rana esculenta*-complex in Friesland. *Lacerta* 55: p. 230-233.
 Hofstra, J., & Zuiderwijk, 1997. Albinokikkers in Nederland. *Lacerta* 55: p. 165-169.

UIT DE LITERAATUUR

Nogmaals: Het voordeel van de massa

In *Mededelingen* nr. 3 maakte waarnemingen van André Donker duidelijk wat het voordeel voor de bruine- en heikikker is, om alle eiklommen tegelijkertijd af te zetten. De voornaamste uitkomst was dat de ontwikkelingssnelheid door het leggen van de eieren in een eiklompveld sneller gaat omdat de massa eieren zonnewarmte vasthoudt. Uit een Fins onderzoek (Laurila & Seppä, 1997) blijkt dat het massaal afzetten van de eieren op één plek ook nog een ander voordeel oplevert.

Door de extreem korte voortplantingsperiode van bruine kikkers besteden zij zeer weinig tijd aan het uitzoeken van een geschikte partner. Hierdoor is het mogelijk dat een vrouwtje een partner treft die, doordat hij niet in optimale conditie verkeerd, niet in staat is alle eieren te bevruchten.

Doordat alle eieren echter in een zeer korte periode worden gelegd en dicht op elkaar liggen is het goed mogelijk dat de eieren die anders onbevruucht zouden blijven alsnog bevrucht worden door in het water zwevende spermatozoën van andere mannetjes die op diezelfde plaats met andere vrouwtjes hebben gepaard. Uit het onderzoek bleek namelijk dat bij vijftig procent van de eiklommen, de broertjes en zusjes uit één eiklomp, verschillende vaders hadden.

Laurila, A. & P. Seppä, 1998. Multiple paternity in the common frog (*Rana temporaria*): genetic evidence from tadpole kin groups. *Biol. J. Lin. Soc.* 63: p. 221-232.